

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

٣٥٣٠٣

۱۳۸۱ / ۱۱ / ۲۰

دانشگاه آزاد اسلامی کرمان

دانشکده معماری و شهرسازی

017212

رساله نهایی

کارشناسی ارشد معماری

موزه هنرهای معاصر

۴۰۴۵

استاد راهنما

دکتر محمد یوسف نیلی

نگارش

محسن رحمتیان

زمستان ۱۳۷۹

۴۰۴۵۴

موضوع:

موزه هنرهای معاصر کرمان

توسعه محسن رحمتیان

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته و گرایش: معماری

از تاریخ پایان نامه در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۴ در مقابل هیئت داوران دفاع به عمل آمد و مورد تصویب قرار گرفت.

اعضا هیئت داوران:

استاد راهنما: آقای دکتر محمد یوسف نیلیان

داور: آقای دکتر فریدون پیردزبان

داور: سرکار خانم دکتر دها ایرانش بهبهانی

داور: آقای دکتر هاشمی هاشمی نژاد

مدیر گروه آموزشی معماری: دکتر محمد یوسف نیلیان

مدیران آموزش: دکتر هاشمی هاشمی نژاد

رئیس دانشکده: آقای محمد حسن امانی

خیز تا بر کلک آن نقاش جان افشان کنیم

کین همه نقش عجب در گردش پرگار داشت

ستایشها همه ارزانی خداوند بزرگ و بلند مرتبه‌ای است که انسان را آفرید و به او خرد ارزانی داشت ؛ انسانهایی که چراغ فراروی سایرین هستند .
با تشکر از تمامی بزرگواران و عزیزانی که در تهیه این گزیده مرا یاری دادند ؛ عزیزانی که آوردن نام آنها در این خلاصه نمی‌گنجد و با تشکر بسیار از استاد عزیز و ارجمندم آقای دکتر محمد یوسف نیلی که کمکهای بی‌دریغ ایشان چراغ فراراه این حقیر بود

محسن

برای پدر و مادرم

باران برای شما

ببارد

توای زلالتر از باران

نازکتر از نسیم

دل بی قرار من

تو خوب می دانی که چرا

همیشه رفتن به سوی حریم علاقه آسان و باز آمدن از تصرف بوسه

دشوار است.

از آقای مهندس رضا افهمی صمیمانه سپاسگذارم.

پیش گفتار

پیشگفتار

موزه‌ها بعنوان موسساتی که در جوامع نوین وظیفه یافته‌اند اشیایی را که به خاطر ارزشهای فرهنگی و خلاقیت نهفته در آنها گرامی داشته می‌شوند تا سرحد امکان از ویرانی و زوال مصون بدارند، شناخته شده‌اند. به نظر می‌رسد که موزه‌ها در قبال این گونه آثار همان نقش را ایفا می‌کنند که کتابخانه‌ها در برابر کتب و بایگانیها در قبال اسناد رسمی. جامعه این آثار را نه به انگیزه احتکار بلکه به منظور بهره‌گیری از آنها محفوظ می‌دارد.

موزه یک واحد تحقیقاتی، فرهنگی، آموزشی و هنری است که آثار هنرمندان و دسترنج انسانهای آن سرزمین را در خود جای می‌دهد. آنها را به شیوه علمی و فنی نگاهداری، مطالعه و معرفی می‌نماید.

ریشه کلمه موزه به طور کلی یونانی است و از معبدی که به موزه اختصاص داشته است، اقتباس شده است. موزه در زبان باستان کلاسیک جایگاه پرستش «موز»ها بوده است و موزها خدایان هنرند که رویدادهای باشکوه گذشته هنرهای عامیانه، موسیقی، شعر، شادمانی و هماهنگ‌سازی به ایشان نسبت داده شده است.

به درستی معلوم نیست فکر نگهداری آثار در محلی بنام موزه دقیقاً از چه هنگام به وجود آمده است، شاید به وجود آمدن موزه مرهون تاسیس کتابخانه است و نیاز به گردآوری اشیاء پس از به وجود آمدن فکر و نگهداری کتابها پدید شده است.

انگیزه ایجاد موزه هملن اشتیاق به گردآوری است که ریشه ژرفی در طبیعت انسان دارد. همه تمدنها از ابتدایی‌ترین تا پیشرفته‌ترینشان در

تمایل برای انباشتن اشیاء زیبا، گرانها و کمیاب یا صرفاً غریب اشتراک داشته‌اند.

افزایش تعداد موزه‌ها و گسترش امور موزه‌داری مستلزم وجود افراد آموزش دیده و متخصصان رشته‌های گوناگون بود و هر قدر که توجه عموم به این سازمانها بیشتر جلب می‌شد به مرور دامنه وظایف و حدود عملکردهای فرهنگی موزه‌ها وسیعتر می‌شد و لزوم استفاده از پیشرفته‌ترین تکنیکهای حفظ و نگهداری اموال فرهنگی بیشتر احساس می‌شد.

تا چندی قبل مفهومی که از شنیدن کلمه موزه در ذهن انسان نقش می‌بست عبارت از تجسم محیطی آرام و ساکت بود که در آن اشیای رنگ باخته و کهنه قرون و اعصار گذشته را در کنار هم گرد آورده‌اند و از آنها نگهداری و حفاظت می‌کنند، اما مفهوم واقعی موزه جز این است. درست است که حفاظت از اشیای باستانی جزو وظایف موزه‌ها است. اما این تنها وظیفه آنها نیست.

موزه‌ها دریافته‌اند که فقط وظیفه جمع‌آوری و ثبت و نگهداری اموال نفیس را برعهده ندارند؛ بلکه وظیفه معرفی آنها را نیز برعهده دارند. علاوه بر این چون مسئولیت جلب و جذب مردم برعهده آنهاست، بایستی برنامه‌های آموزشی مختلف متناسب با سن و آگاهی بازدید کنندگان و استفاده از کلیه خدمات آموزشی را تدارک ببینند. در ضمن به طور مستمر با سازمانهای علمی و فرهنگی و آموزشی کشور جهت ارتقاء سطح بازدیدی خود همکاری داشته باشند. از طرف دیگر با کلیه سازمانها و انجمنهای فرهنگی و دوستی بین‌المللی در سطح جهانی ارتباط برقرار کنند و علاوه بر استفاده از تجارب آنها با تشکیل نمایشگاههای فعال در سرتاسر دنیا، ارتباطات میان هنر، فرهنگ ملل مختلف جهان را فراهم سازند. به‌طور کلی موزه‌ها محلهایی هستند که آثار و ابزار نادر و کمیاب و با ارزش را در درون خود حفظ کرده و برای بازدید همگان آماده می‌سازند. موزه‌ها در واقع گذرگاههایی هستند که آثار گذشتگان را برای آیندگان حفظ می‌کنند و هنر انسانهای هم عصر را در معرض قضاوت دیگران قرار می‌دهد، آثار و تجارب هنری را معرفی می‌کند و رگه‌های گرایشهای

هنری را در درون خود تربیت می‌نمایند. موزه‌ها فضاهایی برای خیال‌انگیزی و آموزش است و مکانهایی برای کلاسهای درس به شمار می‌روند. موزه‌ها خصوصاً موزه هنرهای معاصر از نظر بسیاری از اندیشمندان بدون در نظر گرفتن سن کودک بهترین مکان برای آموزش و ورود به دنیای هنر است و بسیاری از این اندیشمندان معتقدند که بدون در نظر گرفتن محیطهای اجتماعی می‌توان تمامی بچه‌های زیر سن ۱۵ سال را به دنیای هنر و زیبایی راهنمایی کرد ولی باید دانست که برای آنها موقعیت برای تاثیرپذیری از هنر هنری قابل درک خواهد بود و این از طریق آموزش تاریخ هنر ممکن نیست و تنها موسساتی می‌توانند این کار را انجام دهند که بتواند تعلیم و تربیت از طریق هنر را به اجرا بگذارند. حتی با توجه به این مسائل موسسه ایکوم کتابی را با عنوان همکاری بین موزه و مدرسه انتشار داده است.

بنابراین دانستیم که وجود یک موزه هنرهای معاصر تاچه حدی قادر است بر زندگی و رشد بسیاری از فضائل انسانی تاثیر بگذارد و آنها را دگرگون سازد، بنابراین هر شهر به آنها نیازمند است و باید مکانی را برای

جستجوی انسانهای کاوشگر پدید آورد. در این راستا تصمیم گرفتم تا موزه هنرهای معاصر شهر کرمان را به عنوان رساله نهایی خود برگزینم.

فہرست

۱۲	□ مقدمه
۱۶	□ کرمان
۱۷	مقدمه
۱۷	۱ - شناخت ویژگیهای جغرافیایی و اقلیمی
۱۷	۱-۱- موقعیت و تقسیمات کشوری
۱۷	۱-۲- مختصات جغرافیایی استان
۱۸	۱-۳- پستی و بلندیها
۱۸	۱-۴- وضعیت ارتفاعات دشت کرمان
۱۹	۱-۵- عوارض ارتفاعی شهر و حومه
۱۹	۱-۶- اوضاع جوی و انقلابات
۲۰	۱-۷- وزش باد
۲۰	۱-۸- زلزله و سیل
۲۰	۲ - ویژگیهای تاریخی ، فرهنگی و اجتماعی

۲۱	۱-۲- وجه تسمیه کرمان
۲۱	۲-۲- قدمت کرمان
۲۱	۳-۲- روایات و مستندات تاریخی کرمان
۲۱	۴-۲- از عهد هخامنشیان تا امروز
۲۲	۵-۲- شریعت مردم کرمان
۲۲	۶-۲- نژاد و زبان
۲۲	۷-۲- بازرگانی، پیشه و هنر
۲۲	۳- ویژگیهای جمعیتی و فرهنگی کرمان در حال حاضر
۲۳	۱-۳- جمعیت و تحولات آن در حال حاضر
۲۳	۴- ویژگیهای کالبدی
۲۳	۱-۴- ساخت شهر
۲۴	۲-۴- عوامل ایجاد بافت کالبدی شهر
۲۵	۳-۴- عوامل مهم استخوانبندی شهر
۲۵	۴-۴- محلات شهر
۲۷	۵-۴- بررسی خصوصیات شهر قدیم کرمان
۲۷	۶-۴- بازار کرمان

۲۷	۴-۷- مجموعه گنجعلیخان
۲۷	۴-۸- مسجد جامع مظفری
۲۷	۴-۹- مقبره مشتاقیه
۲۸	۴-۱۰- تخت دریا قلی بیک
۲۸	۴-۱۱- گنبد جلیه
۲۸	۵- ویژگیهای فرهنگی و اجتماعی کرمان در حال حاضر
۲۸	۵-۱- وضعیت اجتماعی
۲۸	۵-۲- وضعیت آموزشی و فرهنگی
۲۹	۵-۳- وضعیت فضاهای اوقات فراغت
۳۳	□ موزه هنرهای معاصر
۳۴	مقدمه
۳۵	۱- هویت موزه‌ها
۳۵	۱-۱- گنجینه ملی
۳۵	۱-۲- گنجینه‌های منطقه‌ای
۳۵	۱-۳- گنجینه محلی
۳۵	۱-۴- گنجینه تخصصی

۳۶	۱-۵- گنجینه موضوعی
۳۶	۱-۶- گنجینه پژوهشی
۳۶	۱-۷- گنجینه مفاخر ملی
۳۶	۱-۸- گنجینه اموال اهدایی
۳۶	۱-۹- گنجینه شخصی
۳۶	۱-۱۰- کاخ / گنجینه
۳۷	۱-۱۱- گنجینه واقع در باغهای مشهور
۳۷	۱-۱۲- موزه هنرهای معاصر
۳۸	۲- گنجینه یا موزه
۴۰	۳- نیازهای فضایی موزه
۴۱	۳-۱- سالنهای نمایش آثار
۴۱	۳-۱-۱- سالنهای نمایش آثار دائمی
۴۱	۳-۱-۲- سالنهای نمایش موقت آثار
۴۱	۳-۱-۳- فضای هنرهای اجرایی
۴۱	۳-۱-۴- سالنهای پروژکشن
۴۱	۳-۱-۵- سالن تله گالری